

Η εξέλιξη της ελληνικής επανάστασης (1821-1827)

Η ευνοϊκή συγκυρία

- **Ευνοϊκές προϋποθέσεις** για την έναρξη της επανάστασης στον νότιο ελλαδικό χώρο:
 - Οι ελληνικοί πληθυσμοί ήταν **πυκνότεροι**.
 - Δεν υπήρχε **ισχυρός** οθωμανικός **στρατός** τη δεδομένη στιγμή. Ένα μεγάλο μέρος του ήταν απασχολημένο εναντίον του Αλή πασά της Ηπείρου.
 - Υπήρχαν **πολλοί φιλικοί** που **είχαν προετοιμάσει** την επανάσταση.
 - Υπήρχαν **ένοπλα σώματα** (κλέφτες).
 - Υπήρχαν ελληνικά **εμπορικά πλοία** που είχαν κανόνια.
 - Πολλοί Έλληνες διέθεταν **στρατιωτική εμπειρία** ένοπλων συγκρούσεων:
 - ❖ Στην ξηρά: στις ένοπλες δυνάμεις του Αλή πασά ή στον αγγλικό στρατό στα Επτάνησα.
 - ❖ Στη θάλασσα: ναύτες στο τουρκικό ναυτικό ή συγκρούσεις με πειρατές.
 - Τα **ορεινά εδάφη** της Πελοποννήσου και της Στερεάς διευκόλυναν τον κλεφτοπόλεμο.

Επαναστατικές εστίες

- **Επαναστατικές κινήσεις** εκδηλώθηκαν στις **περιοχές**:

➤ Πελοπόννησο	➤ Θεσσαλία	➤ Κύπρο
➤ Στερεά Ελλάδα	➤ Ήπειρο	➤ Μικρά Ασία
➤ Κρήτη	➤ Μακεδονία	
➤ Νησιά του Αιγαίου	➤ Θράκη	
- **Στις περισσότερες περιοχές** η επανάσταση αντιμετωπίστηκε από τους Τούρκους και **κατεστάλη** (σταμάτησε).
- Παρέμεινε **ενεργή** στις περιοχές: **Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα, νησιά του Αιγαίου**.
- Οι επαναστατικές δυνάμεις αποτελούνταν από αγωνιστές που ακολουθούσαν κάποιον οπλαρχηγό, **χωρίς κεντρική ηγεσία**.

Οι πρωταγωνιστές

- Στην επανάσταση **ξεχώρισαν**:

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Στην ξηρά</u>: Θεόδωρος Κολοκοτρώνης Γεώργιος Καραϊσκάκης Οδυσσέας Ανδρούτσος Μάρκος Μπότσαρης Αθανάσιος Διάκος ➤ <u>Γυναίκες</u>: Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα Μαντώ Μαυρογένους 	<u>Στη θάλασσα</u> :	Κωνσταντίνος Κανάρης Ανδρέας Μιαούλης
---	----------------------	--

Η φάση των επιτυχιών (1821-1824)

- Στη στεριά:

- **Απελευθέρωση** των πόλεων: Αιγίου, Καλαμάτας, Πάτρας, Τρίπολης, Άμφισσας, Λιβαδιάς,
- **Σημαντικές μάχες:**

ΤΟΠΟΣ	ΧΡΟΝΟΣ	ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
Αλαμάνα (Φθιώτιδα)	23 Απρ. 1821	Αθανάσιος Διάκος	Ήττα των Ελλήνων. Θάνατος του Διάκου
Γραβιά (Φωκίδα)	Αρχές Μαΐου 1821	Οδυσσέας Ανδρούτσος	Πετυχημένη έξοδος των Ελλήνων από το χάνι
Βαλτέτσι (Αρκαδία)	12/13 Μαΐου 1821	Θ. Κολοκοτρώνης, Δ. Πλαπούτας	Νίκη των Ελλήνων
Βασιλικά (Φθιώτιδα)	28 Αυγ. 1821	Γιάννης Γκούρας, Πανουργιάς	Νίκη των Ελλήνων
Δερβενάκια (Αργολίδα)	25-28 Ιουλίου 1822	Θ. Κολοκοτρώνης	Νίκη των Ελλήνων

- Στη θάλασσα:

- Τα ελληνικά πλοία:
 - ❖ **Παρεμπόδιζαν** τις κινήσεις του τουρκικού στόλου.
 - ❖ **Υποστήριζαν** χερσαίες δυνάμεις των Ελλήνων.
 - ❖ **Συμμετείχαν** σε πολιορκίες παραλιακών φρουριών.
- Ο Κ. **Κανάρης** **πυρπόλησε** την τουρκική **ναυαρχίδα** στη Χίο (Ιούνιος 1822).
- **Ναυμαχία Γέροντα** (περιοχή Λέρου – Καλύμνου, 29 Αυγ. 1824). Ο ελληνικός στόλος (Ανδρέας Μιαούλης) **κατατρόπωσε** τον τουρκοαιγυπτιακό.

Τουρκικά αντίποινα - αντιδράσεις:

- Οι Τούρκοι, αφότου ξέσπασε η επανάσταση:
 - **Στράφηκαν εναντίον αμάχων** στην Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Θράκη, Κύπρο και αλλού.
 - **Απαγχόνισαν** τον **πατριάρχη** Γρηγόριο Ε΄ (10 Απρ. 1821).
 - **Κατέλαβαν** τη **Χίο** (Πάσχα 1822) και **κατέσφαζαν** τον ελληνικό πληθυσμό (23.000 νεκροί και 47.000 αιχμάλωτοι). Η σφαγή της Χίου **συγκίνησε** τους Ευρωπαίους πολίτες και **ενίσχυσε το κύμα φιλελληνισμού**.
 - **Συνεργάστηκαν** με τον ηγεμόνα της Αιγύπτου **Μοχάμετ Άλι**, ο στρατός του οποίου **κατέπνιξε** την επανάσταση στην **Κρήτη** και **κατέστρεψε** την **Κάσο**.

Η φάση της κάμψης

- **Αρχές του 1825**

- Ο **Ιμπραήμ** (θετός γιος του Μοχάμετ Άλι) με οργανωμένο στρατό **αποβιβάστηκε** στην Πελοπόννησο και **ανακατέλαβε** ένα μεγάλο τμήμα.
- Οι **ελληνικές δυνάμεις** –καταπονημένες από τον εμφύλιο– **δεν μπορούσαν** να αντισταθούν.
- Ηρωική αντίσταση από τον **Παπαφλέσσα** στο **Μανιάκι** (20 Μαΐου 1825).
- Σημαντικό **πλήγμα** (νίκη των Ελλήνων) κατά των Τούρκων στους **Μύλους** (Αργολίδα) από τους Δημ. Υψηλάντη, Κ. Μαυρομιχάλη και Μακρυγιάννη.
- Στο **Μεσολόγγι** η **πολιορκία** από τουρκικές και αιγυπτιακές δυνάμεις (Απρ. 1825-Απρ. 1826) έληξε με **ηρωική έξοδο** και σφαγή των πολιορκημένων από τους Τούρκους (10-11 Απρ. 1826). Το

γεγονός αυτό προκάλεσε **συγκίνηση** στην **Ευρώπη** και συνέβαλε στην ανάπτυξη του **φιλελληνικού** κινήματος.

- Ο Γεώργιος **Καραϊσκάκης** **σκοτώθηκε** στο Φάληρο (Απρίλιος 1827).
- Η **Ακρόπολη** των Αθηνών **παραδόθηκε** στους Τούρκους (Μάιο 1827).
- **Συνθήκη του Λονδίνου** (6 Ιουλίου 1827)
 - Οι **μεγάλες Δυνάμεις** (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) **αποφάσισαν** (για δικούς τους λόγους) την **ειρήνευση** και τη δημιουργία **ελληνικού κράτους**.
 - Η συνθήκη αυτή δρομολόγησε τη δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού κράτους αργότερα.
 - Η **επανάσταση** όμως **δεν είχε τελειώσει** ακόμα.

Ερωτήσεις

Στο βιβλίο: Σελ. 32, Άσκηση 1.

1. Ποιοι παράγοντες ευνοούσαν την έναρξη της επανάστασης στον νότιο ελλαδικό χώρο;
2. Σε ποιες περιοχές εκδηλώθηκαν επαναστατικά κινήματα; Γιατί σε κάποιες κατεστάλησαν γρήγορα; Σε ποιες περιοχές εδραιώθηκαν και γιατί;
3. Να αναφέρετε πέντε από τους σημαντικότερους πρωταγωνιστές της Επανάστασης (στη στεριά και στη θάλασσα) και συνδέστε τα ονόματά τους με κάποια γεγονότα.
4. Να αναφέρετε τρεις από τις σημαντικότερες μάχες-ναυμαχίες της επανάστασης, τους πρωταγωνιστές τους και το αποτέλεσμα τους.
5. Ποια ήταν η δράση των ελληνικών πλοίων στη διάρκεια της επανάστασης; Να αναφέρετε δύο από τα σημαντικότερα γεγονότα αυτής της δράσης.
6. Σε ποια αντίποινα προχώρησαν οι Τούρκοι μετά την έναρξη της επανάστασης;
7. Ποιες ενέργειες των Τούρκων δείχνουν την επικράτησή τους από το 1825 και την υποχώρηση της επανάστασης (Η φάση της κάμψης);
8. Τι προέβλεπε η Συνθήκη του Λονδίνου (6 Ιουλίου 1827) και ποια η σημασία της;